

ΚΟΥΚΟΥΒΑΓΙΑ

Κυριακή, 28 Αυγούστου 2011

7:41 μμ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Γλαῦκ' εἰς Ἀθήνας.

Κομίζει γλαύκα ες Ἀθήνας.*

* Κατά τον Ευστάθιο Θεσσαλονικῆς - Σχόλια εἰς τὸ Ὀμηρον σ. 147

πρεπὶς τοιοῦτοι δὲ ἴσως καὶ τῷ Τηλεμάχῳ ἦσαν ἀκολουθοῦντες ἐν τοῖς πρὸ τούτων. (Vers. 310.) Τὸ δὲ κομίουσι καὶ ὅλως τὸ κομεῖν πολλαχθῶ φαίνεται ὅτι καὶ κομίζειν λέγεται ὅθεν καὶ κομιδὴ ἢ ἐπιμέλεια. (Vers. 513.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, δέμας ἤδὲ καὶ ἔργα, ἐπὶ κυνὸς ἔφη ἔργα, οὐ συνήθως

Screen clipping taken: 7/10/2012 7:10 μμ

Ο νοσοκόμος, ο ανθοκόμος και ο υποκόμος είναι παραδείγματα αυτής της σημασίας. (κομέω = φροντίζω) Ἴσως ο κομιζων γλαυκας εἰς Ἀθῆνας να ἦταν καποιος επιτετραμένος υπαλληλος που φροντιζε τα ιερα αυτὰ πουλιά της Αθηνάς στην Αθήνα. Η Αθηνά ἦταν η πολιοῦχος της Αθῆνας.

Η φράση λέγεται γιατί στην Αθήνα η γλαύκα, η κουκουβάγια, ἦταν πασίγνωστη, σαν σύμβολο της Αθῆνας και εικονιζόταν παντού, ὅπως στις οροφές των σπιτιῶν, στα νομίσματα κ.λ.π.

Ο Αριστοφάνης, στους Ὀρνιθες στ. 301. Αναφέρει τη γλαυκα ὡς το πουλι της Παλλάδας αλλα ὄχι την επιμαχη φράση.

Η φράση "Κομίζει γλαύκα ες Ἀθῆνας" λέγεται με την σημασια "εισαγει κατι στην Αθῆνα, που εντουτοις υπερπλεονάζει". Ενεργεια δηλαδή που κανει καποιος ανοήτος εμπορος κουκουβαγιων. Η κουκουβάγια δεν συλλαμβάνεται ευκολα ζωντανη και δεν εχει καμια πρακτικη σημασία να συλληφθεί.

Εἶναι προφανες ὅτι αν ισχύει αυτὴ η υποθεση ο κομιζων γλαυκας, ο κουκουβαγιο-φροντιστής ἦταν καποιος αργόμισθος της Αθηναικης Πολιτείας και γι' αυτὸν αναφέρονταν η φράση.

Αν το σκεφτουμε πως μπορει καποιος να συλλάβει γλαύκες και γιατι να τις κομίσει (μεταφέρει) στην Αθῆνα ἢ κάπου αλλού.

ΑΘΗΝΑΙΚΟ ΑΣΗΜΕΝΙΟ ΤΕΤΡΑΔΡΑΧΜΟ (16 γραμμ)
ΣΥΛΛΟΓΗ: Bowdoin College Museum of Art
Κουκουβαγια και αμφορέας με φύλλα δάγνης.

ΑΘΗΝΑΙΚΟ ΑΣΗΜΕΝΙΟ ΤΕΤΡΑΔΡΑΧΜΟ (17 γραμμ) του 450 πΧ

ΠΟΙΗΣΗ - ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Στίχοι: Νίκος Γκάτσος

Μουσική: Μάνος Χατζιδάκις

Πρώτη εκτέλεση: Μαρία Φαραντούρη

Οι κουκουβάγιες ουρλιάζουνε κι οι πεθαμένες καλογριές
σηκώνονται να χορέψουν με ντέφια τούμπανα και βιολιά,
με πίπιζες και λαγούτα, με φλάμπουρα και με θυμιατά,
με βότανα και μαγνάδια με της αρκούδας το βρακί στην παγωμένη κοιλάδα
τρώνε τα μανιτάρια των κουναβιών παίζουν κορώνα-γράμματα

το δαχτυλίδι τ' Αη-Γιαννιού και τα φλουριά του Αράπη.
Περιγελάνε τις μάγισσες, κόβουν τα γένια ενός παπά
με του Κολοκοτρώνη το γιαταγάνι, λούζονται μες στην άχνη του λιβανιού.
Κι ύστερα ψέλοντας αργά μπαίνουν ξανά στη γη και σωπαίνουν
όπως σωπαίνουν τα κύματα, όπως ο κούκος τη χαραυγή, όπως ο λύχνος το βράδυ.

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

341 -Η χουχουβάγια (Του νεκρού Αδελφού όπως δεν εγράφη).
366 -Κουκουβάγια και η Παναγία η Ζωόφιλος

1013 ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ -ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΤΟΜΟΣ Α -ΕΡΓΑΝΗ -1965

ΓΛΑΥΞ ΣΕ ΑΘΗΝΑΙΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

744,56

9181, [21] παρ. 70

70 Ἄλλα τὰ ἄματτα τοῦ λαγοῦ καὶ ἄλλα τῆς κουκουβάγιας.— Ἐπὶ τῶν συγκρινόντων πράγματα ἀλλήλοις ἀνόμοια καὶ διάφορα. Λέγεται ὅτι ὁ κούκος μέλλον νὰ γεννήσῃ τὰ ὠά του, διευθύνεται μὲ ταχυτάτην πτήσιν εἰς φωλεάν γλαυκός, ἥτις, τυφλώττουσα πρὸς τὸ ἡμερινὸν ἡλιακὸν φῶς, γίνεται περιφοβὸς εἰς τὴν αἰφνηδίαν προσβολῆν τοῦ κούκου καὶ παραχωρεῖ τὴν φωλεάν της. Τότε ὁ κούκος κυλίων καὶ ἐκβάλλων ἐν τῶν ὠῶν ἐκείνης γενναῖα καὶ ἀντικαθίστησι τὰ ἰδικά του. Ἡ γλαυξ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῆς ἐπιάζει αὐτὰ, ὁ δὲ κούκος μὲ τὴν αὐτὴν ταχύτητα διώκει τὴν γλαυκα ἐκάστοτε καὶ τρέφει τὰ νεογνά του, μέχρις οὗ πτερυγίσωσι καὶ τὸν ἀκολοῦθίσωσιν.

ΚΛΑΣΙΚΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΥΚΟΥΒΑΓΙΑ

ΟΒΙΔΙΟΣ - ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΙΣ

The Transformation of Ascalaphus into an Owl

The Goddess now, resolving to succeed,
Down to the gloomy shades descends with speed;
But adverse fate had otherwise decreed.
For, long before, her giddy thoughtless child
Had broke her fast, and all her projects spoil'd.
As in the garden's shady walk she stray'd,
A fair pomegranate charm'd the simple maid,
Hung in her way, and tempting her to taste,
She pluck'd the fruit, and took a short repast.
Seven times, a seed at once, she eat the food;
The fact Ascalaphus had only view'd;
Whom Acheron begot in Stygian shades

On Orphne, fam'd among Avernall maids;
He saw what past, and by discov'ring all,
Detain'd the ravish'd nymph in cruel thrall.

But now a queen, she with resentment heard,
And chang'd the vile informer to a bird.
In Phlegeton's black stream her hand she dips,
Sprinkles his head, and wets his babbling lips.
Soon on his face, bedropt with magick dew,
A change appear'd, and gawdy feathers grew.
A crooked beak the place of nose supplies,
Rounder his head, and larger are his eyes.
His arms and body waste, but are supply'd
With yellow pinions flagging on each side.
His nails grow crooked, and are turn'd to claws,
And lazily along his heavy wings he draws.
Ill-omen'd in his form, the unlucky fowl,
Abhorr'd by men, and call'd a screeching owl.

1/11/2011 5:30 πμ
9261,65 P88

Uulus Athenas portas.

The owl was a favoured bird among the Athenians, and so abounded, that sending owls to Athens, was like "carrying water to the sea," or, "coals to Newcastle." It was, according to the Spanish phrase, "Vender miel al Colmenaro," offering honey to one who had bee-hives; "Cræsi pecuniæ ter unciam addere," or adding a farthing to the wealth of Cræsus, esteemed in his time, the richest monarch in the world. The adage is also applicable to persons telling as news what is generally known, or offering to instruct any one in arts, with which he is well acquainted. Making presents to the rich, and neglecting friends or relations, to whom such assistance might be beneficial, are acts falling also under the censure of this proverb.

Αντίθετα με τους αρχαίους που τήν θεωρούσαν καλό οινόν, οι νεώτεροι τήν θεωρούν γρουσούζικ πουλι και ίσως έχουν δικαίο:

1. Είναι άσχημη
2. Ζει την νυκτα (περιοδο των φαντασµατων , νεκρων, βρυκολάκων κλπ)
3. Το λατινικο ονομα της Uulus ακούγεται σαν όλωλα = χάθηκα (ο λωλος < ολωλώσ=ο χαµένος, πεθαµένος µτχ. Παρακ. Του ολυµι)

★ 9158.21 \$26

Ἴ *Ἄλλα τὰ μάτια τοῦ λαγοῦ, κ' ἄλλα τῆς κονκοβάγιας.*

*Περὶ οὐαιωδεστατῆς διαφορᾶς ἀνδρῖου πρὸς ἄνδρα καὶ πράγματος πρὸς
πρᾶγμα παρεμφερῆς τῇ ἀρχαίᾳ,*

Ἴ *Ἄλλο γλαῦξ, ἄλλο κωρώνη φθέγγεται.*

Η ΑΡΧΑΙΑ ΑΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗ

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ 1013.185 341 ΣΧ. 1014.15

Η χουχουβάγια

(Λάστα τοῦ δήμου Μυλάντος τῆς Γορτυνίας)

Ἦτανε μιὰ βολὰ μιὰ χήρα καὶ εἶχε ἐννιά παιδιὰ σερνικά κ' ἓνα θηλυκό. Τὸ μικρότερο σερνικό ἦτανε πραγματευτὴς κ' ἐπὶ-
γαινε πολὺ ἀλάργα κ' ἐπούλαγε τοὺς πραγματέταις του. Ἐκεῖ λοι-
πὸν ἠθέλησεν νὰ δώσῃ τὴν ἀδερφή του, ποὺ τὴν ἐλέγανε Ἀρετὴ,
γιὰ νὰ γῆ ἀποκοῦμπι. Ἡ μάνα του ἑμὼς δὲν ἤθελε νὰ τὴ δώσῃ
ἔς τὰ ξένα, ἀλλὰ δὲν τῆς πέρασε. Τὴμ πάντρεψε τὸ παιδί καὶ
τὴν ἔδωκε ἐκεῖ ποὺ ἤθελε ἔς τὰ ξένα. ἀλλ' ἄμα τὴν ἔδωσε δέμ
πέρασε πολὺς καιρὸς κ' ἐπεθάνανε τὰ παιδιὰ, ὡς καὶ τὰ δεκοχτὼ
ξαδέρφια, γιατί κοντὰ ἔς τὰ ἐννιά ἀδέρφια εἶχε καὶ δεκοχτὼ ξα-
δέρφια. Τότε ἡ μάνα ἐβλαστήμαχε οὐλημέρα τὸ μικρότερό της
παιδί. Τὸ παιδί τότε ἀπὸ τὸν τάφο ἐσηκώθη καὶ ἔβαλε τὸ κρεβάτι
του γι' ἄλογο, κ' ἐδιάη καὶ ἤφερε τὴν ἀδερφή του ἀπὸ τὰ ξένα.
'Ἄλλ' ἄμα πώμπηκανε ἔς τὸ χωριό, ἐστάθη λίγο τὸ παιδί πίσω.
'Ἡ Ἀρετὴ, ἐπειδὴ εἶχε πολὺν καιρὸ νὰ ἰδῆ τὴ μάνα της, ἀπὸ
τὸμ πόνο της τὸμ πολύνε δὲν καρτέρεσε νάρθῃ ὁ ἀδερφός της, κ'
ἐδιάη ἔς τὴ μάνα της. Ἄλλ' ἄμα ἰδωθήκανε, ἐκλαίγανε πολὺ
καὶ ἐλέγανε « Ὅχοσ! » Κι' ἀπὸ τὸμ πόνο τους τὸμ πολὺ ἐγινή-
κανε χουχουβάγιας καὶ λένε ἀκόμα τὸ « Ὅχουσ! » Καὶ γι' αὐτὸ
τοὺς χήραις τοὺς λένε χουχουλούζαις. Τὸ παιδί πώμεινε πίσω,
ἐπῆγε κ' ἐχώθηκε πίσω ἔς τὸν τάφο του, καὶ ὁ κόσμος τοὺς ἔβγαλε
τραγοῦδι.

Παρὰ Ν. Λάσκαρη (1888). Κατ' ἀνακοίνωσίν μου πρὸς τὸν Ivan
Schischmánon ἐδημοσιεύθη ἐπὶ τούτου (La chanson du frère
mort dans la poésie des peuples Balcaniques. Sophia 1896
μέρ. II σ. 127). Ἐδημοσιεύθη δὲ πρὸ ὀλίγου καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπισταλιαν-
τὸς μου αὐτῆν Ν. Ι. Λάσκαρη ('Ἡ Λάστα. Ἐν Πύργῳ 1903 σ. 42).

Ἡ παραδοσις αὕτη ἐποιήθη προδήλως ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δημο-
τικοῦ ἔξαματος, οὗ παραλλαγὴν ἐκ Λάστας ἐδημοσίευσεν ἐπίσης ἐπ'
ἐμοῦ ἀνακουωθεῖσαν ὁ αὐτὸς Schischmánon (αὐτ. σ. 125-6). Ἡ
μεταμόρφωσις τῶν δυστυχῶν γυναικῶν εἰς γλαῦκας φέρεται ἐν τοῖς
παραλλαγαῖς τοῦ δημοτικοῦ ἔξαματος, ὡς δὲ παρετήρησα ἄλλοτε (Τὸ
δημοτικὸν ἔξαμα περὶ τοῦ νεκροῦ ἀδελφοῦ. Ἀθ. 1885 σ. 26. ΑἴΕ τ. Β'
σ. 218), φαίνεται ὅτι ὑπῆρχεν ἐν τῷ ἀρχαίῳ ἔξαματι. Διότι ὁ θάνα-
τος τῆς μητρὸς καὶ τῆς κόρης μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν εἶναι ἀδικαι-
λόγητος, ἡ δὲ μεταμόρφωσις εἰς τὸν δυσσαίωνα ἕρην τῆς ἐρημώ-
σεως καὶ τῆς καταστροφῆς παρουσιάζει λύσιν καὶ τεχνικώτερον καὶ
σύνμφωνον καθόλου πρὸς τὰς μυθολογικὰς παρατάσεις τοῦ ἡμετέρου
λαοῦ, καθ' ὅς ἡ μεταμόρφωσις ἐπέρχεται ἢ πρὸς τιμωρίαν στυγεροῦ
ἐγκλήματος, ἢ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀναξιοπαθούτων ἀπὸ μεγάλης δού-
νης καὶ θλίψεως. Ἀναφέρεται δ' ἡ μεταμόρφωσις ὡς καταλείπει τοῦ
ἔξαματος, πλὴν τῶν δύο παραλλαγῶν, ὧν ἐμνήσθην ἐν τῇ διατριβῇ
μου ἑκείνῃ, καὶ εἰς ἄλλας, τὰς ὁποίας ὕστερον συνέλεξα καὶ ἐδημο-
σίευσά (ἀρ. 19. 28. 32. 34 ἐν ΑἴΕ τ. Β' σ. 555 παρὰ Schischmá-
non σ. 115. 123. 126. 128), καὶ εἰς λιτωικὰς δημοσιευθείσας ἐν
'Ἐθν. ἀγωγῇ 1898 σ. 278-9. Εἶναι δὲ πᾶσαι αὗται πελοποννησιακαί,
(δύο τούτων ἢ προέλευσις δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὴ, ἀλλὰ καὶ αὐ-
ταὶ φρονίονται πελοποννησιακαί). Ὁμοίως μεταμορφοῦται εἰς κόκκινα
ἢ ἀδελφὴ καὶ ἐν τῷ σερβικῷ ἔξαματι τῆς αὐτῆς ἐκποθέσεως (Tal'z
Volkslieder der Serben 1853 τ. I σ. 209. Βλ. καὶ Iv. Schischmá-
non la chanson du frère mort II σ. 123).

Ἄλλα ἢ τὰ μάτια τοῦ λαγοῦ, κ' ἄλλα τῆς κουκου-
 βάϊας.—*The eyes of the hare are one thing, those
 of the owl another* :—Applied to those who com-
 pare things very different from each other. The
 word *κουκουβάϊα*, is synonymous with *γλαῦξ*, and
 signifies *nurse of the cuckoo*. It is said that the
 cuckoo, when she is about to lay her eggs flies
 to the nest of the owl, which, not seeing dur-
 ing the day, is terrified by the sudden flight, and
 shrinks in her nest, yielding place to the stranger.
 The cuckoo then rolls one of the owl's eggs from
 the nest, and leaves one of her own in its stead.
 The owl sits on all till the young are produced ;
 after which the cuckoo returns every day to visit
 its young one, until it is able to fly. The word
βάϊα, *nurse*, comes from *Baja*, a name which the
 ancient Romans gave to a nurse ; from a city of
 the same name which was famous for all kinds of
 luxuries. It was a Greek colony, and founded, ac-
 cording to some, by *Báios*, one of the companions
 of Ulysses (*See Strabo*, i, 26) whose name the city
 bears. It was here that Agrippina, the mother
 of Nero, dwelt, and where, by his orders, she was
 put to death.

89 Γλαῦξ ἵπταται: ἡ πτησις τῆς γλαυκὸς νίκης ἔ
 σύμβολον τοῖς Ἀθηναίοις ἐνομιζέτο.

9039.107

75 Γλαῦκες Λαυρεωτικαί: ἐπὶ τῶν πολλὰ χρή-
 ματα ἔχόντων. Ἐν γὰρ Λαυρίῳ τῆς Ἀττικῆς χρῆσιμα 25

1/12/2011

33 Εἴ τις ἐν Αἰγύπτῳ σῖτον ἀγοί καὶ ἐν Κιλι-
 κίᾳ κρόκον: λείπει, οὐ φρονεῖ ἢ τι ἄλλο τοιοῦτον
 λέγεται γὰρ ἐπὶ τῶν κομιζόντων πρὸς τινὰς ἄ κέκτηται,
 καὶ ὁμοίον ἐστι τῷ, Γλαῦκα Ἀθηναῖζε. 20

C:\ARIS\BOOKS\byzantine

72 Ἐξω γλαῦκες: παροιμία ἐπὶ ἐαρινῷ καιροῦ· οἱ
 γὰρ γλαῦκες χειμῶνα σημαίνουσι, οἱ θαλάττιοι.

72. C. 198. Suidas. Explicatio plane falsa: nata est ex male intellecto v. χειμῶν, quod h. l. non anni partem significat, sed procellam. Recte omnino Hesychius: τοὺς χειμαζόμενους ἐν θαλάσῃ φασὶ λέγειν· παρομιώδες δὲ ἐπεὶ δοκεῖ ὁ γλαῦκος φανῆς χειμῶνα σημαίνειν: add. Bekk. Anecd. I, 97, 21. Quaeritur nunc, quis sit ille γλαῦκος. Et Apostolus quidem VIII, 69, cui Arsen. 236. Is. Vossius ad Hesych. I. c. adstipulantur, balaenam, Bernhardus vero ad Suid. Glancum, Deum marinum, intelligit. Causa cur ego in Apostoli explicatione acquiescendum statuam, inest in loco e Nausicratis *Ναυκλήρη* ab Athen. VII, 296 A. allato: τοῦ ταυτίλουσι πολλάνικς Ἰδῆ φανίετος πηλαγίσις ἐν ἀγκάλαις, ὅτι καὶ τὰ θνητῶν φασὶ ἀγγέλλειν πάθη. B. γλαῦκον λέγεις. A. ἕρπικας: add. Eustath. ad Hom. II. 369, 20: λέγεται δὲ καὶ ἰχθύς γλαῦκος λόγου ἄξιός. De pisce egit Schneiderus *Hist. Pisc.* 68.

\Corpus_paroemiographorum_graecorum_Zenob.pdf